

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА
ВРХОВНИ САВЕТ ОДБРАНЕ

SP Број.....11-1.....

.....11. 08. 1995..... год.
БЕОГРАД

03458372

ОДБРАНА
СЛУЖБЕНА ТАЈНА
СТРОГО ПОВЕРЉИВО

На основу члана 135. Устава Савезне Републике Југославије,
сазивам 41. седницу Врховног савета одбране за уторак, 14. августа 1995.
године у 11,00 часова, са следећим

Дневним редом:

1. Информација СМО о стању Плана одбране земље
2. Разматрање Закључака из процене ситуације и предлог
мера Генералштаба Војске Југославије
3. Финансирање Војске Југославије
4. Текућа питања

Седници, по позиву, присуствују председник Савезне владе
др Радоје Коштић, савезни министар за одбрану Павле Булатовић и
начелник Генералштаба Војске Југославије генерал-пуковник Момчило
Перишић.

Седница ће се одржати у Ботићској улици.

ПРЕДСЕДНИК

Зоран Ђилић

03458373

V R H O V N I S A V E T O D B R A N E

ODBRANA
SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVERLJIVO

STENOGRAFSKE BELEŠKE

sa 41. proširene sednice

V R H O V N O G S A V E T A O D B R A N E

- održane 14. avgusta 1995. godine -

B E O G R A D

STENOGRAFSKE BELEŠKE

sa 41. proširene sednice

VRHOVNOG SAVETA ODBRANE

14. avgusta 1995. godine

Sednici su prisustvovali: Zoran Lilić, predsednik SR Jugoslavije - predsednik Vrhovnog saveta odbrane; Slobodan Milošević, predsednik Srbije i Momir Bulatović, predsednik Crne Gore - članovi Vrhovnog saveta odbrane; dr Radoje Kontić, predsednik Savezne vlade; Pavle Bulatović, savezni ministar za odbranu; general-pukovnik Momčilo Perišić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije; general-ppukovnik Blagoje Kovačević zamenik načelnika GŠ VJ; general-potpukovnik Dragoljub Ojdanić, komandant 1. armije; general-potpukovnik Božidar Babić, komandant 2. armije; general-potpukovnik Dušan Samardžić, komandant 3. armije; general-potpukovnik Ljubiša Veličković, komandant RV i PVO; kontraadmiral Milan Zec, komandant RM; general-potpukovnik Nedeljko Čopić, pomoćnik načelnika GŠ VJ za KoV; general-major Mihajlo Vučinić, pomoćnik NGŠ za RV i PVO; kontraadmiral Vlade Nonković, pomoćnik NGŠ za RM; general-potpukovnik Ratomir Milovancević, pomoćnik NGŠ za pozadinu; general-potpukovnik Risto Matović, pomoćnik NGŠ za popunu, mobilizaciju i sistemska pitanja; general-potpukovnik Aleksandar Dimitrijević, načelnik Uprave bezbednosti GŠ VJ; pukovnik Branko Krga, načelnik II uprave GŠ VJ; general-major Slavko Krivošija, načelnik Uprave za informisanje i PPD; general-major Mihajlo Žugić, načelnik Uprave VOJ; general-major dr Slaboljub Šušić, načelnik Vojnog kabineta Predsednika SRJ.

Predsedavao je Zoran Lilić, predsednik Savezne Republike Jugoslavije i predsednik Vrhovnog saveta odbrane.

ZORAN LILIĆ:

Predlažem da počnemo sa radom.

Za današnju sednicu smo predložili za razmatranje više tačaka dnevnog reda. S obzirom da imamo puno obaveza, predlažem da razmatramo samo jednu tačku:

RAZMATRANJE ZAKLJUČAKA I PROCENA VOJNO-POLITIČKE SITUACIJE
I PREDLOG MERA GENERALŠTABA VOJSKE JUGOSLAVIJE

Dajem reč načelniku Generalštaba Vojske Jugoslavije, general-pukovniku Momčilu Perišiću.

MOMČILO PERIŠIĆ:

Gospodo predsednici,

Gospodine ministre,

Imam zadovoljstvo što ste prihvatili da na ovoj

sednici Vrhovnog saveta odbrane prisustvuje širi auditorijum - komandañti armija i komandanti vidova.

Na današnjoj sednici bismo razmatrali problematiku sagledavanja sadašnjeg stanja i stepena ugroženosti bezbednosti Savezne Republike Jugoslavije - neposredno i posredno, kao i naša gledanja na mogućnost daljeg ugrožavanja, iz čega bi proizašle određene mere - sve sa ciljem maksimalne podrške državnom rukovodstvu u borbi za mir, ali u isto vreme i sprečavanja bilo kakvog ugrožavanja bezbednosti SR Jugoslavije.

Mi smo zamislili da o dosadašnjim zaključcima i namerama našeg neprijatelja iznese načelnik Druge uprave, unutrašnje stanje načelnik Uprave bezbednosti, stanje u Vojsci Jugoslavije i preduzete mere general Čopić, i predlog mera za dalje narastanje borbene gotovosti i druge mere, moj zamenik general Kovačević. Potom bismo saslušali vaša mišljenja i stavove i u skladu sa vašim donetim odlukama dalje da radimo.

Ovim želimo da omogućimo da Vojska može, u skladu sa ustavnom obavezom, da preduzme sve mere da ne bude bilo čime i bilo gde iznenadjena.

Hvala!

ZORAN LILIĆ:

Izvolite, reč ima Branko Krga.

BRANKO KRGA:

Gospodo predsednici, izneo bih zaključke situacije.

Sa stanovišta uticaja spoljnih faktora na bezbednost SRJ, u ovom trenutku nužno je sagledati posebno:

Prvo, uzroke i posledice agresije Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu, i

Drugo, mogući razvoj događaja u narednom periodu
Uzroci i posledice agresije Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu. Glavni spoljni uslov agresije Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu ogleda se u ostvarivanju geopolitičkih, ekonomskih, verskih i drugih razloga SAD i Nemačke, čime je Hrvatska u startu dobila izvesnu prednost u odnosu na Republiku Srpsku Krajinu.

3.

Uzrok brzog sloma Vojske Republike Srpske Krajine leži u činjenici što je političko rukovodstvo Republike Srpske Krajine, u dužem vremenskom periodu, bilo opterećeno borbom za vlast, brzim bogaćenjem, tako da nije dovoljnu pažnju posvećivalo pripremi zemlje i naroda za odbranu. Slabo je procenjivalo situaciju, nerazumno se odnosilo prema nekim mirovnim inicijativama, slušajući rukovodstvo sa Pala i neke inostrane savetnike.

U RSK nije ni zaživeo politički i ekonomski sistem, u pravom smislu reči, što se veoma negativno odražavalo na Vojsku koja je imala značajne resurse, ali je ispoljavala mnoge slabosti u organizaciji i izvodjenju odbrane.

Takvo stanje je veoma pogodovalo Hrvatskoj i njenim sponzorima koji su pre agresije na RSK intenzivno delovali na propagandnom i subverzivnom planu, što je imalo teške posledice na moral srpskih boraca i naroda.

Nije isključeno da je protiv Srba primenjeno i psihotronske oružje, što je uticalo na borce da ne pružaju otpor. To, naravno, nije rezultat pameti Hrvatske, već američkih i nemačkih stručnjaka.

Kao rezultat slabosti Srpske Krajine i dobrih priprema suprotne strane, operacija hrvatske vojske "Oluja" izvedena je tačno kako je planirano.

Posledice brzog poraza Vojske Krajine su promena balansa snaga na štetu Srba, gubitak srpskog etničkog prostora, porast agresivnosti hrvatske Vojske i stavljanje Republike Srpske, pa i Savezne Republike Jugoslavije u novu i mnogo težu situaciju.

Razbijanje glavnine Srpske vojske Krajine od oko 30 hiljada ljudi i odnos snaga hrvatske vojske i Vojske RSK je bio do 4. avgusta 1 : 2,5, a sada iznosi 1 : 6, na štetu Srba.

Pored 508 kvadratnih kilometara u Zapadnoj Slavoniji, Republika Srpska Krajina je izgubila glavnu teritoriju, površinu od oko 14 hiljada kvadratnih kilometara. Time su Srbi sa tih prostora ostali bez ogromnih materijalnih vrednosti; iseljava se oko 250 hiljada ljudi, a srpski etnički prostor je potisnut prema Istoku za 50 do 70 km. Na taj način, srpski narod je doživeo nevidjeni egzodus koji će imati velike reperkusije na političkom, ekonomskom, kulturnom, pa i na vojno-strateškom planu.

4.

Novi moment vojno-političke situacije je porast agresivnosti tzv. hrvatske vojske.

Imajući u vidu karakter hrvatskog režima, izrazito neprijateljski raspoloženog prema SRJ i srpskom narodu u celini, sa ovom činjenicom u narednom periodu se mora veoma ozbiljno računati.

Okupacijom RSK, granica Republike Srpske prema Hrvatskoj je produžena za oko 150 km, čime su stvoreni veliki problemi u odbrani. Pored dosadašnjeg ugrožavanja Republike Srpske sa severa i juga, sada hrvatska vojska može da vrši pritisak sa Zapada, što se već ispoljava, sa opasnošću da i Republika Srpska počne da gubi zapadne delove teritorije.

Razbijanjem srpske Vojske Krajine, Hrvatska je oslobodila respektivne snage koje već angažuje protiv Republike Srpske, a ubrzo to može da čini i u Istočnoj Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu, te sa prostora Dubrovnika prema Prevlaci. To može da ima neposredno negativan uticaj na bezbednost SRJ.

Pored toga, verovatno da će Hrvatska svoju teritoriju, posebno okupirane delove Republike Srpske Krajine, staviti na raspolaganje stranim snagama, pre svega NATO-u.

U vezi sa ovim, ključno političko opredeljenje SRJ je mir, odnosno izbegavanje uvlačenja u rat, realizovaće se u znatno složenijim vojno-strategijskim uslovima, pogotovo ukoliko se ubrzo ne uspostavi mir.

Drugo pitanje je mogući razvoj događaja u narednom periodu? Dalji razvoj događaja je moguć, u osnovi, u dve varijante: prvo, nastavak rata i, drugo, uspostava mira.

Nastavak rata je i dalje veoma realna, pre svega što hrvatske snage ispoljavaju agresivne namere, posebno prema Istočnoj Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu. Tu je hrvatska vojska grupisala snage jačine od oko 35 hiljada ljudi i u mogućnosti je da krene u napad, praktično, svakog trenutka. Raspolažemo i najnovijim indikacijama, a to je da je Mađjarska stavila deo svojih oružanih snaga u povišeni stepen pripravnosti. Do napada Hrvatske još uvek nije došlo, verovatno, zbog mera preduzetih od strane Vojske Jugoslavije u funkciji odvratanja, kao i zbog nekih diplomatskih inicijativa koje su u toku.

Agresija Hrvatske u ovom prostoru dovela bi do neposrednog ugrožavanja bezbednosti SRJ. Zbog toga bi najvažniji interes SRJ trebalo da bude da taj prostor ostane pod kontrolom Srba i Ujedinjenih nacija.

Eventualno posedanje Prevlake jakim snagama hrvatske vojske ugrozilo bi Boku i našu Ratnu mornaricu.

Za sada nema nikakvog dokaza da bi se Hrvatska i njeni spoljni mentori zadovoljili izbijanjem na AVNOJ-evske granice. Više činjenica ukazuje da neki centri moći na Zapadu žele da preko Hrvatske isprovociraju uvlačenje SRJ u rat u cilju njenog diskreditovanja kao faktora mira. Sve te provokacije treba obavezno izbeći.

Dejstvo hrvatske vojske na ostalim prostorima, kao što su zapadna i jugozapadna Bosna, ne bi direktno ugrožavalo bezbednost SRJ, ali bi svakako imalo negativan odraz na naše interese.

Muslimani su nastavili sa borbenim dejstvima na više pravaca. Sa stanovišta naših interesa, najnepovoljnije bi bilo ukoliko bi muslimanska vojska prenela težište dejstava prema Goraždu.

Medjutim, najnovije američke diplomatske inicijative nisu naklonjene Muslimanima, jer praktično ukazuju na mogućnost podele Bosne i Hercegovine. To saznanje može da utiče na promenu ponašanja Muslimana, jer će im verovatno postati očigledno da su izigrani i stavljeni u funkciju interesa Hrvata.

Uspostava mira je postala nešto izvesnija posle najnovijih inicijativa Rusije i SAD. Iako u tim pristupima ima dosta nepoznanica, sigurno je da bi to trebalo prihvatiti, a naročito bi bilo važno da to učini Republika Srpska.

Sa stanovišta mogućeg uticaja ~~na~~ nenaklonjenog spoljnog faktora, nema nikakve dileme da bi za interes SRJ bila znatno povoljnija mirovna od bilo kakve ratne opcije. SRJ ne bi odgovarao ni dosadašnji stil rešavanja krize, gde su se smenjivali predlozi neefikasnih mirovnih inicijativa i intenziviranja borbenih dejstava. Taj negativan trend trebalo bi što pre zaustaviti, a najbolji način da se to ostvari je uspostava trajnog i pravednog mira.

6.

Zaključci:

Prvo, vojno-politička situacija na prostoru prethodne Jugoslavije veoma je eksplozivna, sa velikim izgledima da dodje do intenziviranja vojnih dejstava širih razmera, i sada prvi put neposredno uz našu granicu, što nameće niz problema.

Drugo, najnoviji događaji pokazuju da je oružana sila i dalje veoma značajan instrument politike. U tom smislu, važno je zapaziti da mnogi spoljni činoci Vojsku Jugoslavije ocenjuju kao respektivnu snagu, koja ovih dana uspešno vrši ulogu odvracanja u Istočnoj Slavoniji i na taj način direktno doprinosi miru.

Isto tako, sa razumevanjem se ceni naša ispoljena odlučnost da odbranimo granicu. Cenimo da bi preduzimanje, eventualno, dodatnih mera borbene gotovosti u funkciji odvracanja od agresije i odbrane, u ovoj situaciji u svetu bilo, takodje, protumačeno kao logično.

Treće, najnoviji razvoj događaja u našem okruženju je deo ukupnih prestrojavanja na globalnom i regionalnom planu, koja nam nameću svetski moćnici. Cenimo da će odnosi koji budu sada uspostavljeni imati dugoročnog uticaja na SRJ i interese srpskog i crnogorskog naroda u celini.

Hvala!

ZORAN LILIĆ:

Hvala!

Reč ima general Dimitrijević.

ALEKSANDAR DIMITRIJEVIĆ:

Gospodine predsedniče,

Plan Zapada za rešenje krize na prostoru prethodne Jugoslavije je pred finalizacijom.

Zbog nedovoljne uverljivosti dosadašnjih "argumenata" u funkciji dokazivanja direktne umešanosti SRJ u zbivanja na prostorima bivše Bosne i Hercegovine i Hrvatske, Zapad nastoji da pronadje nove. U tim nastojanjima naročito im pogoduje ponašanje rukovodstva Republike Srpske i RSK. Neprihvatanje političkih pregovora i, istovremeno, indikativno gubljenje teritorija, najpre

Zapadne Slavonije, ranije Kupresa, a zatim Grahova i Glamoča, odakle je probijena odbrana Knina, i konačno gotovo čitave teritorije zapadne Krajine, mogu se tumačiti kao evidentni pokušaji da se SRJ uvuče u rat!

U tom smislu, u ovom trenutku posebno zabrinjavaju neke aktivnosti rukovodstva Republike Srpske, da se nastavi sa iseljavanjem stanovništva sa prostora nekih regija, što se direktno odražava na stanje u Vojsci Republike Srpske i implicira novogubljenje teritorija i druge nerazumne i po ukupan interes srpskog naroda štetne posledice.

S tim u vezi, treba naglasiti nepodudarnost ideoloških gledišta Zapada i Republike Srpske, nekih ekstremno orijentisanih stranaka i pojedinaca u SRJ i ekstremnog krila Srpske pravoslavne crkve, usmerenih protiv aktuelnih vlasti i u nastaloj situaciji njihovo vidjenje šanse da se ona čak i silom pokuša srušiti u cilju dovodjenja marionetskih snaga u funkciji takvih interesa.

Realizacija ovakvog plana podrazumeva dva moguća scenarija: direktno uvlačenje SRJ u rat i pokušaj destabilizacije zemlje iznutra.

Eventualno uključivanje SRJ u rat, izvan njene teritorije, nesumnjivo bi predstavljalo veliki rizik iz više razloga. Najpre, gospodari rata bi potvrdili svoje teze o navodno neiskrenoj miroljubivoj politici SRJ. "Jastrebovi" NATO-a bi se lako izborili za masovnu upotrebu avijacije za dejstvo po ciljevima u SRJ. Inostrani podstrekači šiptarskih i muslimanskih secesionista zahtevali bi od njih da otpočnu sa oružanom borbom.

Najzad, hrvatsko-muslimanska koalicija bila bi veoma ohrabrena da krene u strategijsku ofanzivu protiv Republike Srpske i Srpske Krajine, a eventualni uspeh mogao bi je, čak, podstaći da napadne i SRJ.

U celini gledano, ugroženost bezbednosti SRJ bila bi maksimalna, a za posledicu bi, najverovatnije, imala slamanje srpskog nacionalnog bića i uništenje SRJ.

Na bezbednost SRJ, osim navedenog, veliki uticaj ima i sledeće: Veliki broj izbeglica, među kojima je i odredjeni broj onih koji su ideološki već, ili bi mogli postati, lak plen

ekstremista i svrstati se u njihove redove, optužujući SRJ i Vojsku Jugoslavije da su ih izdali, pri čemu posebno naglašavam problem vojnih obveznika Srpske vojske Krajine.

Drugo, opstruktivno-saboterska delatnost mađjarskih i hrvatskih ekstremista na teritoriji Vojvodina, naročito i kao mogući odgovor na delatnost ekstremista Srpske radikalne stranke.

Treće, manipulacije ekstremista iz redova opozicije sa izbeglicama i socijalnim stanjem u zemlji u cilju izazivanja šireg nezadovoljstva.

Četvrto, ukupna delatnost opozicionih stranaka, ratno-profiteerskog i ekstremnog nacionalističkog lobija u sprezi sa inostranim faktorom, ali i rukovodstvom Republike Srpske.

U vezi sa pokušajima uvlačenja SRJ u rat i destabilizacije stanja u zemlji, realno je očekivati da će ekstremističke snage organizovati demonstracije i razne vrste protesta da bi bilo provereno raspoloženje građana. Takva okupljanja i ispoljavanja pod maskom navodne brige za izbeglice i srpski narod u celini, s jedne strane, i navodni progon nesrpskog življa, pre svega, na prostoru Vojvodine koji prete da izazovu lančanu reakciju s druge strane, u osnovi imaju za cilj destabilizaciju stanja u zemlji i njenog nasilnog uvlačenja u rat, što nameće potrebu brzog i efikasnog reagovanja svih subjekata s ciljem da se takve pojave i incidentne situacije najenergičnije spreče već u samom početku.

U tom smislu, ne treba isključiti mogućnost oružanih incidenata prema Vojsci: napada na skladišta i vojne objekte, poziva na neposlušnost i slično, s obzirom da već raspolažemo podacima o aktivnostima mesnih odbora Radikalne stranke na planu okupljanja i mobilisanja svojih paravojnih sastava, koji očekuju reakciju Vojske Jugoslavije u odnosu na ukupnu situaciju.

Eventualno veći poraz Vojske Republike Srpske i gubljenje teritorija, pored toga što bi za posledicu imao svaljivanje ukupne krivice na rukovodstvo i Vojsku Republike Srpske u celini, mogao bi uticati na vraćanje u SRJ stranačkih stavova iz Republike Srpske, čime bi se njihovo delovanje pojačalo.

Nizak moral vojnika Slavonsko-baranjskog korpusa i stanovništva u zoni njegove odgovornosti trenutno predstavlja najveću opasnost za uvlačenje SRJ u rat izvan njenih granica.

Razlog tome je što bi, ukoliko Hrvatska napadne ovaj prostor, bilo kao rezultat njihove odluke ili kao izgovor na povode date sa naše strane, pod izgovorom sprečavanja upućivanja pomoći Vojsci Krajine iz SRJ, mogla bi eventualno tući i mostove na Dunavu. Slična je situacija i u istočnoj Hercegovini i na granici prema Crnoj Gori.

Time bi SRJ bila dovedena u iskušenje: ako ne odgovori bila bi ponižena, što bi bio argument ekstremističkim snagama, a ukoliko odgovori, to bi značilo uključivanje u rat.

U tom smislu, smatramo neophodnim i hitnim da sve državne i civilne strukture na prostoru Istočne Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema učine sve da se prekinu podele, spreči napuštanje prostora i podigne moral stanovništva i boraca, a sistem komandovanja u praksi stavi pod jedinstvenu komandu, a na najodgovornije dužnosti postave ličnosti od vojničkog i moralnog autoriteta.

Stanje bezbednosti u Vojsci Jugoslavije u ovom trenutku je zadovoljavajuće. Potencijalni nosioci negativnih pojava su pod kontrolom. Povećan je broj pojedinačnih verbalnih istupa i zagovaranje ulaska Vojske Jugoslavije u rat na prostoru bivše Hrvatske, a u optičaju su i raznovrsne glasine i dezinformacije, koje pronose pojedinci i mogu uticati na moral. S tim u vezi, preduzimaju se mere, kako službe tako i komande.

U jedinicama Novosadskog korpusa je povećan broj zahteva vojnih obveznika nesrpske nacionalnosti da budu otpušteni kako bi, kako kažu, "mogli zaštititi porodice", što uz inače realtivno slab odziv vojnih obveznika dodatno utiče na stanje borbene gotovosti u jedinicama VJ u kojima su oni prisutni.

Imperativna potreba da Vojska Jugoslavije deluje kao stabilizirajući faktor društva, otuda nameće potrebu potpunog jedinstva stavova i akcija i beprekornog funkcionisanja komandovanja na svim nivoima i po svim elementima borbene gotovosti.

I, da zaključim:

Imajući u vidu ukupno stanje bezbednosti u zemlji i okruženju, s jedne strane, i raspoloženje javnog mnjenja, slabe privrede, nemogućnost uvoza strategijskih sirovina, posebno stanje materijalnih rezervi VJ, s druge strane, eventualno neposredno uključivanje u rat izvan njenih granica, u uslovima kada nema nagovestaja radikalnijeg zaokreta međunarodne zajednice u našu korist

predstavljalo bi izbor težeg rešenja, sa veoma malim ili gotovo nikakvim izgledima na uspeh.

Gospodine predsedniče, završio sam!

ZORAN LILIĆ:

Hvala!

Reč ima general Čopić.

NEDELJKO ČOPIĆ:

Gospodo predsednici,

Hrvatskom agresijom i gubitkom teritorija Republike Srpske Krajine stvorena je nova znatno složenija vojno-politička situacija koja se neposredno odražava na bezbednost naše zemlje.

Situaciju posebno usložava opredeljenje Hrvatske da probleme na prostoru prethodne Jugoslavije rešava primenom sile i sve veće materijalno-tehničke, ljudske i operativne mogućnosti hrvatske vojske da takvu politiku, zajedno sa muslimanskom vladom, uz podršku SAD i Nemačke, realizuje.

Hrvatskoj ide na ruku neočekivano brza i laka pobjeda protiv Srpske vojske Krajine koja se nalazi u veoma teškoj situaciji. Posle izvlačenja glavnine na prostor Bosanske krajine, starešinski sastav je raspušten do 18. ovog meseca, kada je predviđeno njihovo prikupljanje u prihvatnim centrima u Banjaluci, Prijedoru i drugim mestima zapadne Bosne.

Imajući u vidu ukupno teško stanje, izazvano egzodusom srpskog naroda iz Republike Srpske Krajine, biće veoma teško da se u dogledno vreme Srpska vojska Krajine prikupi, organizuje i oporavi za nove borbe.

11. korpus Srpske vojske Krajine, u Istočnoj Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu znate gde se nalazi. Područje fronta je na pravcu Vinkovci - Vukovar, sa plitkom odbranom i, praktično, bez drugog borbenog ešelona i rezerve za intervenciju na ugroženim pravcima. Korpus u svom sastavu ima osam brigada, od kojih tri u okviru Baranjske divizije. Brojno stanje Korpusa iznosi oko 20 hiljada boraca, a od važnije borbene tehnike ima 124 tenka, 18 oklopnih transportera i oko 195 artiljerijskih orudja za podršku.

Sa stanovišta odnosa snaga i osnovnih borbenih sredstava, Korpus može uspešno dejstvovati.

Osnovni problemi tog Korpusa su: slaba popuna sastava posle pada i gubljenja teritorije Republike Srpske Krajine, sumnja u sopstvene mogućnosti i ukorenjeno shvatanje da se mogu uspešno odbraniti samo uz aktivnu podršku i učešće Vojske Jugoslavije.

Tu je i nerešeno pitanje jedinstvenog komandovanja i postojanje raznih paravojski koje su van sistema jedinstvene odbrane.

Zatim, razbijenost kompaktnosti naroda iznutra po raznim osnovama, što se sve više odražava i na Vojsku. Tu su i pojave profiterstva, privilegija i enormnog bogaćenja odredjenih slojeva na nezakonit način i niz drugih problema koji se veoma negativno odražavaju na borbeni moral jedinica i ukupno stanje odbrane na toj teritoriji.

Polazeći od takve situacije, kako sa stanovišta zaštite naroda, tako i sa stanovišta bezbednosti naše zemlje, Vojska Jugoslavija, kao i naša država u celini, u granicama mogućnosti pruža najneophodniju materijalnu, stručnu i kadrovsku pomoć.

Medjutim, imajući u vidu nagomilane probleme, procenjujemo da se ovaj Korpus sam ne može uspešno odbraniti u slučaju agresije Hrvatske Vojske. On bi, najverovantije, bio razbijen za jedan do dva dana, iako su - kao što sam napomenuo - ljudski i materijalni resursi takvi da se ova teritorija dobrom odbranom može za duži period uspešno braniti.

Prateći vojno-političku situaciju u okruženju, procenjujući stepen ugroženosti i bezbednosti naše zemlje, u Vojsci Jugoslavije neprekidno, u skladu sa odlukama Vrhovnog saveta odbrane, preduzimaju se najneophodnije mere borbene gotovosti koje su u funkciji odvratanja od agresije na SRJ. Mere

borbene gotovosti sprovode se u uslovima maksimalne štednje i racionalizacije i na granici su minimuma operativnih zahteva i potreba.

Mada je vama poznato, podsetiću samo na najznačajnije mere borbene gotovosti koje su u zadnje vreme, po odobrenju Vrhovnog saveta odbrane, preduzete:

Prvo, delom artiljerijsko-raketnih jedinica postignuti su vatreni položaji za odbranu mostova na reci Dunav, Sava i Drina, pri čemu je angažovano 13 baterija, sa 90 orudja PA.

U zoni Prve armije, delom gotovih snaga Armije, sa jedinicama ojačanja, organizovana je odbrana na reci Dunav u Bačkoj i Sremu. U ovom prostoru angažovano je 5 brigada mirnodopskog sastava i dve brigade za podršku. U reonu Sombora nalaze se dve brigade Korpusa specijalnih jedinica. Istureno komandno mesto Armije zadržavano je na Fruškoj gori.

U zoni Druge armije zadržavane su dve borbene grupe, od kojih je jedna potčinjena Komandi Ratne mornarice u reonu Boke, a druga je angažovana na obezbeđenju granice na pravcu Cetinje - Nikšić. Pored toga, formirane su tri borbene grupe za obezbeđenje granice prema muslimanskoj enklavi Goražde. Ove trupe nalaze se u garnizonu.

Treća armija i dalje je angažovana pretežno za obezbeđenje prostora Kosova i Metohije, s tim što je delom gotovih snaga - dve brigade, ojačala Prvu armiju na sremskom pravcu.

RV i PVO je u gotovosti za podršku gotovih snaga Prve armije i Ratne mornarice. U eventualnom sukobu sa hrvatskim i muslimanskim vazduhoplovnim snagama može se očekivati prevlast

u vazдушnom prostoru, a u sukobu sa snagama NATO-a bili bismo inferiorni i pretrpeli bismo velike gubitke.

U Ratnoj mornarici zadržane su i dovedene u odbranu jedinice koje se angažuju kod Prevlake jačine oko 1.600 ljudi, sa šest brodova, 10 tenkova i drugih sredstava.

U garnizonima u ulozi rezerve Generalštaba nalaze se tri brigade koje su u fazi popune do pune formacije.

Ukupno je u Vojski Jugoslavije, na zapadnim granicama, po reonima odbrane, angažovano oko 12 hiljada ljudi i 172 tenka, 95 oklopnih transportera i druga tehnička orudja.

Od gotovih snaga u garnizonima možemo za jedan do dva dana angažovati još oko četiri brigade i sa mirnodopskim sastavom oko 6.700 ljudi.

Osposobljenost, motivisanost i ukupno stanje kod jedinica na terenu obezbeđuju izvršenje potrebnih zadataka. Komandi i jedinice su dobile precizne zadatke i trenutno se angažuju na odredjenju odbrambenih reona, zaprečavanju i na vazдушnom sistemu.

Posebno je celokupnom sastavu ukazano da se čuvaju bilo kakvih provokacija od strane hrvatske vojske i da na vatru ne odgovaraju bez posebnog naredjenja načelnika Generalštaba, sem u slučaju da budu neposredno napadnuti i ugroženi životi.

Osnovni problemi borbene gotovosti Vojske Jugoslavije su vam dobro poznati. Ja bih samo istakao neke najosnovnije:

Prvo, nedovoljna mirnodopska popuna - to trenutno iznosi 74%, dok popuna sa vojnicima iznosi 67%, a vojnicima po ugovoru 35%.

Drugo, ozbiljan problem je odliv mladog i stručnog kadra iz Vojske Jugoslavije - lekari, inženjeri, pravnici, piloti i dr. što je izazvalo pad popune mladih lica na oko 65%.

Dalje, opasnost da dodje do kašnjenja sa zadnjim podizanjem borbene gotovosti Vojske u sadašnjim uslovima, kada nije proglašeno stanje neposredne ratne opasnosti, i kada ne možemo vršiti mobilizaciju, a Hrvatska se eventualno odluči da nastavi agresiju, kojom bi bila ugoržena bezbednost naše zemlje.

Ovaj problem znatno se usložava iz dva razloga:

Prvo, isticanje služenja vojnog roka septembarske klase vojnika, pri čemu, ako se otpuste, popuna obučenicima koji su u funkciji borbene gotovosti, znači, koji se mogu

upotrebi, opala je za 10.500 vojnika, dok 7.000 regruta koje treba da primimo u septembru - ove vojnike oni ne mogu zameniti najmanje za dva meseca.

Drugo, zbog nedovoljnog odziva vojnih obveznika za obezbedjenje popune jedinica, pri čemu sadašnji iznosi oko 30%.

Treće, sve veći utrošak ionako neodovljnih ratnih materijalnih rezervi, pri čemu se duže vreme nalaze na donjoj granici minimuma.

Četvrto, Ratno vazduhoplovstvo i Protivvazдушna odbrana raspolaže tehnikom starije generacije koja je neotporna na elektronsko ometanje. Zbog nedostatka rezervnih delova, remontnih kapaciteta i finansijskih sredstava, ispravnost tehnike pala je na 50 do 70%.

Goriva ima za pet do šest dana rata. Nedostaju potrebna ubojna sredstva i sredstva veće vatrene moći.

Peto, postoji problem kako regulisati stanje u službi za preko 2 hiljade plaćenih lica Srpske vojske Krajine, koja su se vratila i većina od njih traži regulisanje stanja u službi u Vojsci Jugoslavije.

Šesto, nedostatak finansijskih sredstava za obezbedjenje borbene gotovosti Vojske i njenog podizanja na viši nivo, koji će obezbediti sigurnu odbranu zemlje u slučaju agresije.

Gospodo predsednici, preduzete mere borbene gotovosti isključivo su u funkciji odvracanja od agresije hrvatske vojske, sprečavanje iznenadjenja, podizanja morala 11. korpusu Srpske vojske Krajine i stvaranje uslova za izvršenje mobilizacije Vojske Jugoslavije u slučaju da na to budemo primorani.

Međutim, ako bi došlo do eskalacije agresije na SRJ, preduzete mere borbene gotovosti ne bi bile dovoljne i one bi se morale povećati. A pošto više nemamo slobodnih gotovih snaga, to se može obezbediti samo proglašenjem neposredne ratne opasnosti i mobilizacijom dela snaga Vojske Jugoslavije.

ZORAN LILIĆ:

Hvala!

Reč ima general Kovačević.

BLAGOJE-KOVAČEVIĆ:

Gospodine predsedniče,

Gospodo predsednici,

U ovom izuzetno značajnom trenutku moramo realno i celovito sagledati situaciju u okruženju, stanje u zemlji, Vojsci Jugoslavije, Vojsci Republike Srpske i Vojsci Republike Srpske Krajine, i na osnovu toga zaključivati i predlagati mere, u skladu sa realnim vremenom, koje u ovom trenutku nije naš saveznik. Vreme možemo pretvoriti u saveznika samo pod uslovom da sačuvamo mir koji je uslov za opstanak i ekonomski oporavak, koji će nam pružiti mogućnost da jačamo odbrambenu sposobnost zemlje i borbenu gotovost Vojske Jugoslavije koja će biti siguran garant miru.

Saglasni smo da postoje tri moguća pravca daljeg razvoja vojno-političke situacije na prostoru prethodne Jugoslavije

prvi - nastavak rata,

drugi - stanje ni rata ni mira, i

treći - uspostavljanje mira.

Nema dileme da neke vodeće zemlje međunarodne zajednice krizu na prostoru prethodne Jugoslavije žele usmeriti na prva dva pravca - rat, ili stanje ni mira ni rata! To obezbeđuje ostvarivanje njihovog strategijskog cilja - razbijanja srpskih država zapadno od Drine, ugrožavanje Savezne Republike Jugoslavije i njeno dovodjenje u inferioran položaj u odnosu na susede.

Zagovornici ratne opcije u zemlji direktno, svesno ili nesvesno, idu na ruku našim neprijateljima. Stanje u zemlji, Vojsci Jugoslavije, Republici Srpskoj i Republici Srpskoj Krajini, imperativno zahteva rešavanje krize mirnim putem, jer u postojećem odnosu snaga i resursima za vođenje rata, Vojska Jugoslavije nema realnih uslova za pobeđu, već bi rešenje tražili u dugotrajnom ratu sa neizvesnim krajem.

Ući u rat koji se može izbeći, da bi bio poražen, više je nego besmisleno! Mi moramo voditi rat samo ako nam bude nametnut!

Zbog toga, smatramo da je optimalni pravac rešenja krize - uspostava mira.

Politikom rukovodstva Republike Srpske i Republike Srpske Krajine o neprihvatanju planova kao osnove za pregovore

izgubili smo nenadoknadivo vreme, sačuvali smo i ojačali muslimansko-hrvatsku federaciju, gubili ljude i teritorije i, što je najtragičnije - udaljili smo se od konačnog cilja!

Zato, polazimo od strategijskog cilja koji je danas nedvosmislen i jasan: sprečiti ulaženje SRJ u rat i obezbediti trajan i pravedan mir za sve narode koji žive na ovim prostorima.

Da bismo obezbedili mirno rešavanje krize, potrebna je snažna diplomatska aktivnost, uz istovremenu i povećanu borbenu gotovost Vojske Jugoslavije i ukupnu borbenu sposobnost društva za proglašavanje neposredne ratne opasnosti, najkasnije od počinjanja agresije hrvatske vojske na granični prostor. To je sve u funkciji odvratanja od agresije na sektor Istok, Prevlaku, SRJ i stvaranje uslova i vremena za oživljavanje mirovnog procesa; pružanja pomoći 11. korpusu radi podizanja morala boračkog sastava i naroda i sprečavanja iznenadjenja i stvaranja uslova za mobilizaciju i strategijski razvoj ratne armije - ako nam rat bude nametnut.

U tom cilju, potrebno je, sa ili bez proglašavanja neposredne ratne opasnosti, preduzeti sledeće:

Prvo, da državni organi stvore opšte uslove i pruže pomoć u popuni mirnodopskih jedinica, posebno gotovih snaga do pune mirnodopske formacije, što se može postići produžavanjem služenja vojnog roka septembarskoj partiji vojnika do dva meseca i obezbedjenja većeg odziva vojnih obveznika, koristeći se svim raspoloživim zakonskim merama.

Drugo, da se izvrše potrebne pripreme za proglašavanje neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja, u skladu sa razvojem situacije, sa težištem na mobilizaciji ratnih jedinica, prelasku i radu državnih organa i privrede na rad u ratnim uslovima.

Treće, da se pokrene inicijativa, preko Saveta bezbednosti, da se sektor Istok proglasi zonom mira ili zaštićenom zonom koje bi garantovale Ujedinjene nacije i zemlje članice Kontakta grupe i da se energično zahteva poštovanje sadašnjeg statusa „žute“ i „plave“ zone na Prevlaci.

Četvrto, da rukovodstvo Republike Srpske odmah prihvati Mirovni plan ili nove inicijative sa kojima je saglasno rukovodstvo Savezne Republike Jugoslavije. U tom cilju, usloviti

svaku dalju vojnu pomoć prihvatanjem i sprovođenjem politike rukovodstva SRJ.

Peto, koordiniranim merama državnih organa i Vojske Jugoslavije podići sposobnost 11. korpusa i naroda u Zapadnom Sremu Istočnoj Slavoniji i Baranji za samostalnu uspešnu odbranu i nanošenje hrvatskoj vojsci neprihvatljivih gubitaka. Potrebno je potpuno i hitno realizovati mere i radnje u zoni odgovornosti Korpusa koje proističu iz stnaja proglašenja ratne opasnosti.

Šesto, objediniti i intenzivirati psihološko-propagandno delovanje sa težištem na zapadnim prostorima prethodne Jugoslavije, a pravovremenim i potpunim informisanjem u SRJ, Republici Srpskoj i Republici Srpskoj Krajini sprečiti pogubno delovanje neprijateljske propagande.

Sedmo, reorganizovati Srpsku vojsku Krajine i težišno je pripremiti i angažovati za gerilsko ratovanje na izgubljenim prostorima RSK, radi vezivanja snaga hrvatske vojske, nanošenje gubitaka i stavljanja do znanja međunarodnoj zajednici da je to srpska zemlja i da narodi sa tog prostora ne prihvataju politiku svršenog cilja. U tom cilju, potrebno je vratiti sva profesionalna vojna lica i vojno-sposobne građane Republike Srpske u prihvatne centre u severozapadnu Bosnu, a oni koji to ne žele - naći zakonsku osnovu da im prestane služba.

Osmo, radi finansijskog obezbedjenja aktivnosti Vojske Jugoslavije potrebno je po hitnom postupku usvojiti rebalan Saveznog budžeta kojim će se obezbediti dodatna sredstva u iznosu od milijardu i 20 miliona dinara.

Poboljšati priliv finansijskih sredstava i u narednom mesecu obezbediti oko 230 miliona dinara radi smanjenja nelikvidnosti Vojske Jugoslavije.

Iz saveznih deviznih rezervi obezbediti 82 miliona dolara za nabavku i uvoz najkritičnijih ratnih materijalnih rezervi i repromaterijala.

Deveto, radi popune Vojske Jugoslavije, potrebno je da Savezna vlada donese odluku da se iz rezerve Savezne direkcije Vojski Jugoslavije obezbedi pozajmica od 350 tona olova za proizvodnju akumulatora i 5 hiljada kubnih metara dizel goriva.

Da Savezna vlada od Vlade Srbije zahteva da "Jugopetrol" Vojski Jugoslavije hitno isporuči 5 hiljada kubnih metara

goriva iz tekuće proizvodnje, bez obzira na dug Vojske Jugoslavije prema "Jugopetrolu".

Hvala!

ZORAN LILIĆ:

Hvala.

Otvaram diskusiju. Izvolite!

Reč ima predsednik Milošević.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Neko je već u svojim izlaganjima definisao kao najznačajnije pitanje, a ja bih to samo još jednom ponovio:

Svrha ovog sastanka je jedinstvo stavova i akcija svih političkih i vojnih faktora u SRJ. To je uslov da delujemo efikasno kao država i da delujemo u skladu sa interesima ove države a onda time i u skladu sa interesima srpskog naroda u celini.

Mislim da su zaključci generala Kovačevića, odnosno izlaganje generala Kovačevića, tačni i dobri, uz neke male korekcije i, eventualno, izostavljanje pojedinih nebitno praktičnih pitanja, koja za širi komandni sastav nisu toliko ni važna - da li će se obezbediti gorivo, ovo ili ono. To treba obezbediti, to ne dovodim u pitanje.

Mislim da izlaganje generala Kovačevića može da se da i komandnom sastavu kao vidjenje stavova, uz vrlo male redakcijske izmene. To govorim iz praktičnih razloga.

Što se tiče suštine, to je poruka koja je "lajt motiv" - sačuvati mir, kao osnovni cilj i osnovni zadatak, odnosno zalaganje za rešavanje krize mirnim putem.

Ja bih vas upoznao sa nekim našim aktivnostima i sa tim kako na ta pitanja gledaju oni na koje u ovom trenutku jedino možemo da računamo van SR Jugoslavije. Kao što znate, ja sam imao vrlo detaljne razgovore sa ruskim rukovodstvom i predsednikom Rusije. Tu smo dobili veliku podršku. Vi ste videli da je probijena - što bi rekao Veličković - "zvučna barijera", jer je sám Jeljcin izašao pred javnost sa svojom obavezom za koju smo se dogovorili tokom razgovora da će, ukoliko se ne obezbedi mirno rešenje, odnosno pitanje sankcija protiv Jugoslavije, Rusija

jednostrano izaći iz režima sankcija. Posle dva dana njihov Parlament je doneo poznatu odluku o ukianju sankcija.

Osnovno pitanje, koje su i oni postavili na svim nivoima, bilo je: hoćemo li mi sigurno istrajati u politici mira, jer je to osnovni argument Rusije da nam pruži svaku pomoć, uključujući i određene aktivnosti u pružanju vojne pomoći o kojima je bilo razgovora na nivou kontakata koje su imali ministar odbrane i načelnik Generalštaba VJ u Moskvi, a i kontakata prilikom posete Kozireva Beogradu, sa zamenikom načelnika Generalštaba Rusije.

Prema tome, sa stanovišta njihove čvrste, jasne i do kraja efikasne podrške, je naš stav u pogledu istrajne i uporne politike mira.

Ja moram da kažem svoj lični utisak: kolikogod se ovde Jeljcin kritikovao, on je napravio jedan korak napred, čak u uslovima u kojima je Kozirev za vreme samog razgovora, pred mojim očima, upozoravao da ne bi mogao to da kaže zbog međunarodne zajednice. On je prvi put čuo, pa opet posle nastavio, i drugi put rekao: "Ne, to tako ne može, imamo da uradimo kako Milošević traži. Drugog puta nema!" To je za nas od ogromnog značaja!

Bez obzira na sve ove pretnje, Amerika neće dovesti u pitanje svoj odnos sa Rusima zbog ruske izjave. Njihovi odnosi sa Rusijom imaju mnogo dalekosežnije strateške ciljeve, nego što je rušenje tih odnosa na pitanju koje je za njih ipak marginalno, bez obzira koliko bilo stavljeno u funkciju predizbornih aktivnosti bilo u kojoj od zemalja. Francuska je tu fazu prošla - sada je faktor stabilnosti. Amerika ima tu veliku potrebu, ali tu potrebu ima i Jeljcin.

Očigledna je podrška i celog ruskog naroda. Ja sam razgovarao sa širokim krugom predstavnika Dume na čelu sa predsednikom Ripkinom. Oni u prvi plan stavljaju politiku mira, u pogledu zaštite naših interesa.

Što se Amerike tiče, imamo pouzdane informacije da je Klinton naložio mirno rešenje, i da je čak rekao - imamo i citat tog njegovog stava - „da on neće da ide na prvi krug prove-re mandata koji počinje u Nju Hempširu, jer je to država u kojoj se uvek promoviše ili ubija predsednički kandidat, sa nezavršenim bosanskim problemom i da se mora naći rešenje."

Imamo, takodje, pouzdane podatke, pored toga što su meni lično doneli pismo Vašingtona, da su kategorično i najoštrije upozorili Hrvatsku da ne ide u bilo kakve vojne aktivnosti prema Istočnoj Slavoniji. Imamo i potvrđjene te podatke iz drugih krajeva, iz političkih izvora da im je to kategorično rečeno.

Uz to, imamo i od Hrvata te poruke. Mislim da je jedan od dosta solidnih razloga zašto bi trebalo u to da verujemo činjenica da je sada HDZ napravio svoj predizborni program, jer oni idu na izbore krajem 10. i početkom 11. meseca. U tom programu HDZ-a, vladajuće Tuđmanove partije, decidno stoji, osim glorifikovanja njihovih uspeha itd. da je njihov čvrst stav da se pitanje Istočne Slavonije rešava mirnim putem, uz pregovore.

Uz to, očekujemo posetu visoke delegacije Amerike u četvrtak. Mi ne očekujemo kardinalne razlike izmedju onoga što smo razgovarali sa Frejdžerom i što smo razgovarali sa Biltom. Glavna promena, koju oni hoće da naprave, je da se za mirovni plan koji će biti na kraju usvojen i prihvaćen, jasno vidi žig Amerike, odnosno da njihov predsednik može pred svojom unutrašnjom javnošću da se pojavi sa referencom. da je, upravo, Amerika bila ta koja je odlučujuće uticala da taj problem bude rešen, a ne ravnopravno sa drugim zemljama Kontakt grupe itd. To je prestižno pitanje njihovih unutrašnjih političkih odnosa, koje nama uopšte ne smeta. Jer, nama nije važno ko će biti za to zaslužan - neka oni budu zaslužni kolikogod hoće. I mi ćemo im u tom pogledu dati veliku moralnu podršku, samo ako se ide na jedno razumno rešenje!

Tačno je, kako je rečeno na početku - da je medju uzrocima hrvatske agresije podrška SAD i Nemačke; ali, tačno je samo uslovno. Jer, tačno je, ako se "odseče parče" vremena od trenutka kada su počeli agresiju. Mi ne možemo vapvremenski da tumačimo političke tokove. Jer, to se dogodilo posle rezolutnog odbijanja mirnovnih planova od strane rukovodstva Republike Srpske, odnosno mirovnih planova koje su podržale i SAD i Nemačka. Prema tome, da je u bilo kom trenutku došlo do prihvatanja tih mirovnih planova, iza kojih su stajali i SAD i Nemačka, ne bi se mogla uopšte postaviti podrška SAD i Nemačke hrvatskoj agresiji na RSK.

Uostalom, ja bih vas podsetio - ne želim sebe da citiram, ali pre više od godinu dana upravo sam upozorio javno

da će to odbijanje najviše dovesti u opasnost bezbednost Krajine. Sve naše prognoze i upozorenja su se, na žalost, pokazali tačnim. Niko ne bi bio srećniji od nas da su nas dogadjaji demantovali. Pre nekoliko meseci sam pitao Mladića: "Dobro, Ratko, sada mi reci - šta je rezultat od odbijanja Plana? Da li ste osvojili teritorije?" Kaže: "Nismo, nego smo izgubili". Pitam - "Imate li gubitke?", a on kaže: "imamo velike gubitke!" Kakav je, dakle, rezultat? Rezultat je - negativan! Kada sam ga pitao - "što se ide u negativan rezultat", on samo slegne ramenima!

Zato, posebno ističem onaj deo zaključka iz izlaga nja generala Kovačevića, koji je ključan za buduće naše ponašanje, gde je on, otprilike, rekao: vezati svaku pomoć njima za prihvatanje mirovnog plana! Mi tu ne treba sami za sebe da izigravamo neke patriote, koji podgrejavaju njihove potpuno nerealne ambicije, da bi kasnije ceh plaćao ceo narod!

Momo se dobro seća mog razgovora s Mladićem prilikom napada na Žepu i Srebrenicu. Ja sam onda rekao: "Ratko, ti sada meriš vojničku cenu tog uspeha. Vojnička cena je pet mrtvih, 20 ranjenih, jedno uništeno vozilo itd. To je mnogo jeftino. A politička cena može da bude milion puta veća, jer će se sutra ticati interesa 12 miliona ljudi!"

Na žalost, tu je jedna desinhronizacija u vojnim postupcima prema političkim postupcima, koji su morali da budu bolje sinhronizovani.

Oni zauzimaju Žepu, gde nikad srpska noga nije kročila - od rata naovamo ako je došao neki trgovac Srbin, jer to je muslimanska enklava 100 godina. Odatle se tera 40 hiljada izbeglica, to je zaštićena zona UN - to se toleriše, ali kada se to isto uradi sa srpskom teritorijom koja je, takodje, zaštićena zona, onda kažemo - to nije principijelno!

Na žalost, neprincipijelnost i kršenje elementarni pravila na jednoj strani, izazove alibi "kart blanš" za slično ponašanje na drugoj strani i u politici se to dovodi u ravnotežu.

Svidjalo se to nama ili ne, bilo to tačno ili ne, politička percepcija stvari, kako u SAvetu bezbednosti tako i na drugim nivoima, je materijalna činjenica. Mi možemo samo da žalimo što je činjenica takva, ali, na žalost, bez mogućnosti da na nju utičemo.

Ja i danas mislim da je ključ u rukama vojnog vrha Republike Srpske. Ja, predšednik Lilić, predšednik Bulatović, Kontić i Perišić ćemo sada razgovarati sa par članova vojnog rukovodstva Republike Srpske. Jer, očigledno je da je tamo političko rukovodstvo izgubilo kredibilitet. Posle ovog pokušaja Karadžića da skine Mladića, a dobijanja podrške Mladića od kompletnog vojničkog sastava u Republici Srpskoj, postoji mogućnost da se ide na mirovnu opciju, čak i da ne tražimo nikakvo smenjivanje Karadžića, da ga proglase ovakvim ili onakvim.

Siguran sam da bi međunarodna zajednica prihvatila njegov potpis (Mladić) kao valjan na svakom mirovnom dokumentu, bez obzira da li to rukovodstvo, kome "noge vise u vazduhu", nešto na tome rešava ili ne!

Prema tome, ja vas molim, kao kolege tih ljudi, da ispoljite svoj maksimalan uticaj u uozbiljavanju njihovom, da shvate da je apsolutno nemoguće da ratuju protiv celog sveta i kompletnog NATO pakta, sa vojničkim izgledom na uspeh! Ko ima takve sulude ideje, morao bi da shvati da to treba da plati ceo narod!

Prema tome, moramo da izvršimo pritisak, da im objasnimo da je rešenje samo kroz mirovni plan. Tako rešavamo njihova istorijska egzistencijalna pitanja, a tako rešavamo i skidamo ratnu opasnost koja se približila granicama Jugoslavije.

Kratko ću reći šta je scenario. Prilaz generala Kovačevića je veoma dobar. Šta je scenario? Scenario je da se bilo kakvim delovanjem unutrašnjih ili spoljnjih faktora uvuče u rat Jugoslavija. Time bi NATO legitimizovao tvrdnju da je Jugoslavija faktor agresije na Balkanu. Jer, Ujedinjene nacije i NATO pakt kažu: „one su priznate države, to je agresija na teritoriju druge države.“ Uostalom, mi smo doneli Ustav 1992. godine. Mi smo javno saopštili Deklaraciju Savezne skupštine: "Savezna Republika Jugoslavije nema teritorijalne pretenzije van svojih granica"- a naše granice su jasne!

Prema tome, uvlačenjem Jugoslavije u rat, naši neprijatelji, a među njih brojim i one militantne snage u tim državama, bio bi stvoren alibi: "evo legitimacije da je Jugoslavija agresor", i onda se nameće iračka šema. Vi znate šta je iračka šema - taj agresor mora da se kazni kao kada je Irak ušao u Kuvajt.

Onda se polupa Jugoslavija! Mislim da će Veličković pokušati da naša protivvazдушna odbrana nije u stanju da spreči masovne udare NATO pakta na našu teritoriju, na sve strateške, komunikacione, energetske objekte i svaka druga čvorišta i aglomeracije. Onda kada bismo izveli samoubilačku akciju protiv celog NATO pakta bili bi nam diktirani uslovi mira, pa bi rekli: "Taj agresor mora da bude i politički kažnjen, a to znači da mu se uzme Vukodina, da mu se uzme Sandžak, da mu se uzme Boka, da mu se uzme Kosovo!" Od ostatka jača bi se napravila neka marionetska državica koja ne bi mogla da opstane, jer bi to jedva dočekali.

Prema tome, ja vas molim da u svojim srcaima, gde ima pojedinaca koji vode kafansku patriotsku politiku kao ozbiljni i odgovorni ljudi, kao patriote ove zemlje na najvišim vojnim funkcijama, odmah i do kraja sasečete u korenu! Ne treba da slušamo te idiotluke o svemu tome.

Ne bih govorio o jednoj poražavajućoj i ponižavajućoj situaciji - da je sva pomoć koju je dobila Republika Srpska Krajina, praktično, završila kao naoružavanje hrvatske vojske! Zamislite vi taj apsurd: na jednoj strani, odbija se mirovni plan, a na drugoj strani, odbije se da se brani!?

Vi ste najstručniji deo ove naše Vojske. Kao što znate, tamo je palo naredjenje da svi izađu iz Krajine tog istog dana, bez čak stvorenog kontakta sa hrvatskom vojskom na najvećem delu fronta. Da smo tog istog dana napravili idiotsku glupost da im pomognemo, ko bi to stigao do Knina do večeri da im pomogne?! Pa, tamo ne bi moglo da se stigne od njihovih kolona koje im su zakrčili sve puteve u bežaniji zajedno sa stanovništvom. Više su izginuli u bežaniji sa stanovništvom, nego što bi izginuli držeći linije. To je apsurdna situacija!

Pitanje je ko je, zaista, doneo odluku da krajiško rukovodstvo napusti Krajinu? Takva odluka, u uslovima kada su imali sve uslove da se brane, bude doneta koja izazove ošokodus. Sada to treba da bude razlog da Jugoslavija jurne tamo da brani te teritorija, sa kojih su oni utekli kao zečevi?!

Molim vas, 6 hiljada Hrvata je branilo Vukovar pola godine; napadala je cela Prva armija, vazduhoplovstvo, čudo, sva sila koju je imala JNA, a oni nisu odbranili Knin, kojim se može prići samo iz tri pravca; nisu ga mogli braniti ni 12 sati!?

Oni ga nisu ni branili, jer po svim izveštajima koje su dobili od policajaca, gradjana i ostalih, čim je prestala artiljerijska priprema u sedam uveče, oni su naredili - bežaniju!

Prema tome, tu nije bilo nikakvog otpora. Biti je bilo borbenog dodira sa hrvatskim snagama. Sada mi treba da se uvlačimo u jednu situaciju, kako je, evo, zbog odbrane teritorija, nama stalo više do te teritorije nego onima koji su na teritoriji imali sve uslove da se brane, a odlučili su da "hrtovi" svi - pobegnu! Ja neću da govorim o pojedincima, verovatno ima primera herojskog otpora, ima primera herojskog ponašanja, ali to je žalost takva je odluka tamo doneta i tako se to završilo.

Medjutim, to su marginalije i mi ne treba da ulazimo. Ja neću da zamagljujem ove glavne, suštinske probleme.

Zato, kažem - naša politika, i u tome treba biti jedinstvo stavova i akcija svih političkih i vojnih faktora u SRJ, jeste da se sačuva mir i da se kriza mora rešavati mirnim putem!

Ja znam da će Hrvati vrlo pozitivno, u skladu sa onim što do tih rešenja, reagovati u vezi Prevlake. Njima Prevlaka služi samo za zatezanje "konopca". Kada je prekjuče kod mene bio Akašić, on je rekao da se sa njima dogovorio da pojača prisustvo vojnih posmatrača na samoj Prevlaci, da tamo ne bude nikakvih sukoba, da reši pitanje vode za Herceg Novi i da ta saradnja Dubrovnika i Herceg Novi normalno funkcioniše. Ali, vidite, šta je problem? Imate u Hercegovačkom korpusu ljude koji se ponašaju kao da je neodgovorno. Šta vojnički imate od granatiranja Dubrovnika? To je izazivanje besa celog sveta, a u vojničkom smislu nema nikakve koristi. Time postižeš da oni gase vodu Herceg Novom, da se tamo dižu tenzije itd. Čujem jutros da padaju granate, a na teritoriji su neke njihove instalacije za navodjenje i korekciju vatre itd.

Molim vas, kažite tamo vašim "usijanim glavama" da Vojska Jugoslavije ima ustavnu odgovornost da brani teritoriju SRJ, a nema ustavno pravo da izlazi sa svoje teritorije, da će takav potez biti shvaćen kao akt samovolje i kriminala.

Ja se nadam da ćemo mi danas u razgovoru sa predstavnicima vrha Vojske Republike Srpske uspeti da dogovorimo, ako su u stanju to da kontrolišu. Imamo informaciju o njihovoj priljaku

puta potvrđenu - da su Amerikanci tražili od Izetbegića da smiri ofanzivu na Srbobran, iako je on njima odgovorio da u Srbobranu, odnosno bivšem Donjem Vakufu, bilo 90% muslimanskog stanovništva, i da on ima legitimno pravo da samo u ovoj teritorije federacije da vodi vojne akcije. On je obećao da ofanzivu da smanji, da bi mogli da idu napred sa ovom ofanzivom. Oni su mu rekli: "Ako vi budete destabilizovali naše ofanzive pokušaje svojim ofanzivama, mi ćemo onda morati da kažemo da nećemo podržati".

Prema tome, ja verujem da će američka ofanziva, otprilike, biti sledeća:

Da poprave mape, da daju istočne enklave i prošire koridor, a da oni daju delove Sarajeva, bez kojih Sarajevo nije upotrebljivo za Muslimane, jer je Sarajevo zagušeno. Sarajevo sada nema komunikaciju ni sa Tuzlom ni sa Zenicom. Ne može Izetbegović da ima državu tamo ako nema kopnenu vezu Sarajevom sa Tuzlom i Zenicom - ne može da leti preko srpskih teritorija.

Prema tome, oni će insistirati na tome da se procite- tu za istočne enklave i proširenje koridora.

Mislím da u tim okolnostima ima ponovo loga da se prihvati plan Kontakt grupe. Jer, ideja vojnog vrha Republike Srpske, da se mora zadržati ono što je - kako Mladić kaže - srpski vojnik svojom puškom stekao" neprihvatljiva je. Ona je neprihvatljiva i za međunarodnu zajednicu, a neprihvatljiva je i za moralnog stanovništva.

Molim vas, treba da imate u vidu da ima srpsko stanovništva u bivšoj Bosni i Hercegovini; to je jedna teritorijalna. Ponudjena joj je polovina teritorije. Ne može niko od nas da medjunarodna zajednica prihvati da dve trećine stanovništva koje čine muslimani i Hrvati ostane na 30% teritorije. To nije logika običnog rata, to sam njima govorio - to je logika građanskog rata. U klasičnom ratu, kada su bili Nemci i Austrijanci, pobede Nemci Austrijance, oni se vrata u Nemačku i Austriju, ili Turci - vrata se u Tursku. Ali muslimani i Hrvati u Bosni i Hercegovine ne mogu da se vrata nigde - moraju da ostanu na tim prostorima! Prema tome, moraju da imaju svoj deo teritorijalnog principa.

Mi smo razgovarali sa Frejdzherom i B... ima
 da se konstituiše Republika Srpska. To će da bude u 1... uniji;
 to će biti Republika Srpska i njihova federacija. Oni... imaju
 ravnopravni tretman, pa i jedni i drugi imaju pravo^{ne}... ine
 odnose sa susednim državama, znači, pravo na konfeder... itd.
 Mi smo im sve to rekli. Oni su nam prošle godine rekl... piše
 to tako tačno" itd.

Prema tome, uslovi su da se prihvati... i plan,
 da se razreši bosanski čvor i da se shvati da se maks... stičke
 ambicije razbijaju narodu o glavu.

Ono što je najvažnije u tome - narod... e želi
 rat! Mi smo se i prošle godine oko toga svadjali sa... stvom
 Republike Srpske, kada smo im rekli: „narodu je rata d... Oni
 su nama govorili: „Ni govora, neće narod dati pedalj... rije".
 Posle se pokazalo kada je bila ofanziva Petog korpusa... i da
 se uopšte o tome ne može govoriti, jer je narodu rata... !

Mora se shvatiti da se plan mora prih... i
 da se dovede mir. Daj bože da se sada ne naruši neki... alnih
 delova plana koji smo imali prošlog jula.

Mislim da u tom pravcu moramo da deluj... Za
 vas mora biti kao "stena" zadatak: Ni po koju cenu ni... m pos-
 tupkom se ne sme dozvoliti da se Jugoslavija umeša u...

To je ono što sam imao da vam kažem i... i tre-
 balo da imate u vidu kao ljudi koji ste na najodgovorn... unkcijar

ZORAN LILIĆ:

Hvala!

Ko dalje želi reč?

Reč ima predsednik Bulatović.

MOMIR BULATOVIĆ:

Naša je procjena da, bez obzira na sv... eze,
 SR Jugoslaviji ne prijeti agresija i neposredna ratna... st.
 Sa tog stanovišta smo kao Vrhovni savjet odbrane razm... mjere
 koje treba uraditi u Vojsci Jugoslavije, imajući u vid... ealno
 okruženje i realne potencijale i mogućnosti SR Jugosl...

Ovo što je rekao predsednik Milošević... asvim
 jasno. Razvoj događaja na teritoriji Srpske Krajine... je

jednu vojsku moćnom, hrvatsku vojsku. Tamo nije ispaljen metak, čakoređi!

Mi moramo biti svjesni činjenice da i to proslavili sa šampanjcem na "Jelačića trgu", ali i koja je njihova realna snaga i koja je realna naša snaga.

Prema tome, govorim u prilog naše pred Saveznoj Republici Jugoslaviji, u ovom momentu, ne predstavlja redna opasnost od agresije. Zbog toga, potenciram ono što je rekao predsjednik Milošević: "Savezna Republika Jugoslavija po koju cijenu, ne smije biti uvučena u rat"!

Mi smo ovdje čuli kakve su mjere borbe koje su preduzete. Po našim procjenama, one su dobro sprovedene i treba svu pažnju usmjeriti na sistem kontrole u smislu sigurnosti s obzirom da su pojedine naše jedinice faktički u fuziji s rednog dodira sa sukobljenim stranama.

Sklon sam predložiti, mislim da će Vlada Srbije i odbrane to prihvatiti, da u smislu očuvanja ovog stepena gotovosti, razmislimo o tome da septembarskoj klasi priprema ali najviše za 15-ak dana. Jer, ovo je prelomni trenutak u diplomatskoj aktivnosti u rešavanju krize na prostoru predstavlja Jugoslaviju. Ali, to treba da uradimo pod vidom očekivanja da se klasa vojnika, da se to ne bi previše drammatizovalo. I ljudi koji su sada u Vojsci i treba da izadju u septembru i čekaju da odu kućama.

Takođe, djelim mišljenje predsjednika Miloševića i podržavam zaključke koje je predložio general Kovac u onom dijelu gdje se sa vojničke tačke gledišta, sasvim vezuje za ekonomske zahtjeve. Smatram da je to razlog koji treba da se opredjelimo za politiku mira.

Naglašavam ovo što je predsjednik Milošević rekao - da vojnu pomoć Republici Srpskoj uslovimo prihvatanjem SRJ odnosno prihvatanjem mirovnog plana.

Ja ne razumijem rukovodstvo Hercegovine koje hoće da sruši Dubrovnik!? To je potpuno besmisleno.

Naša državna politika je potpuno jasna i se ovom razgovoru koji je sada najavio predsjednik Milošević treba našim drugovima iz Republike Srpske da kažemo i

tujemo ko je bio u pravu prije godinu dana? Ubjedjivali da se ne smije prihvatiti plan i da narod hoće da rat ne žele da napuste svoja ognjišta. To nije tačno!

Očigledno je da je predsjednik Republike Slobodan Milošević, učinio veliki napor sa Frejdžerom Jeljcinom oko mirnog rešenja.

Pretpostavljam da je predsjednik Jeljcin ono što je učinio i Klinton. Mislim da smo na najbolje nadjemo svoje mjesto. Mislim da ne treba da odgovorimo provokaciju.

Mislim da moramo ostvariti neposredan sa onim ljudima sa kojima se ne slažemo i sa kojima n. zajednički jezik.

Toliko!

ZORAN LILIĆ:

Hvala!

Reč ima predsjednik Kontić.

RADOJE KONTIĆ:

Ne bih ponavljao ono što su rekli predsjednik Milošević i Bulatović, jer se sa tim slažem. Stavovi su vam poznati.

Ono zbog čega sam se javio za diskusiju generala Kovačevića koji se tiču neposredne nadležnosti vlade. Tim zaključcima se mijenjaju neki postojeći zaključci imaju novi kvalitet i to podržavam.

Polazeći od toga, čini mi se da je potrebno diferencirati zaključke na one koji su vezani za neposredne ratne opasnosti i one koji su u funkciji obrane bene sposobnosti.

Proglašavanje neposredne ratne opasnosti Savezna skupština, a ne Savezna vlada.

Ovo pitanje neposredne ratne opasnosti za rebalans budžeta federacije. Jer tu je u pitanju 20 miliona dinara. To je više od 50% saveznog budžeta va realno mi nemamo. Mi ta sredstva jedino možemo da

primarne emisije. To bi značilo veliki udar na cijenu. Tražiti da se obezbjeđi 230 miliona rednom periodu su velika sredstva, jer je mesečni sa mnogo manji od te cifre.

Što se tiče ovih 82 miliona dolara, obezbediti jedino iz deviznih rezervi, ali to mora proglašavanje neposredne ratne opasnosti. Ja to po vlada mora na tome da radi.

Što se tiče zaključka oko jačanja nosti Jugoslavije, prihvatam ove predloge što se tiče potreba.

Što se tiče potreba za izdavanje dia to je u redu. Ne znam, da li ste upoznati da je Vrh odbrane doneo odluku da se odvoji 50 miliona dinara i da druge potrebe, za municiju itd.

ZORIAN LILIĆ:

Hvala!

Da li još ko želi reč?

Reč ima general Perišić.

MOMČILO PERIŠIĆ:

Meni je drago da vidite jedinstvenost u podršci politici koju vodi SRJ, a u cilju obezbeđivanja granica SRJ.

Mi vas molimo da neposredna ratna opasnost proglašena momentom napada na rubna područja SRJ. Za to ima više razloga. Pre svega, sadašnje snage nisu dovoljne da odvrata agresora, ako se oni drznu na to, i drugo, a da ugroze našu teritoriju, da ih kaznimo na našoj teritoriji.

Drugo, sve ove mere koje proističu iz ove situacije, molim vas da mi pomognete da ih sprovedemo u granicama mogućeg, ne možemo čekati da agresija počne. Dakle, mi ne smemo odložiti situaciju, a da nam vazduhoplovstvo nema dovoljno snage.

Ako sada otupstimo 10 hiljada ljudi poredjeni od Marjarske granice do Save, onda nemamo dovoljno vojnika. Da li nam to onda garantuje bezbednost SRJ? Ne garantuje.

Zato, molim vas da vojni rok bude proglašen odmah, jer to su uglavnom studenti, ne počinju fakultet. Imamo

veću stabilnost. To je mnogo jeftinije, nego da mi imamo 10 hiljada rezervista.

Dalje, kada počne agresija na neku državu, ne treba je proglašavati neposrednu ratnu opasnost i ratnu opasnost. Država i vojska treba da se pripreme za rat. Hrvatska vojska je pripremljena, spremna, obučena, a mi zbog štednje u SRJ 29. maja 1992. godine, nismo zbog ekonomskih razloga to obezbedili. Ja duboko uvažavam sadašnje ekonomske probleme, ali mi ne smemo dalje ići u inferioran položaj, jer ne znam šta se može sutra desiti od međunarodnih sponzora.

Mislim da je bolje da mi utrošimo od sredstava da podignemo borbenu gotovost u funkciji odvratanje da se oni u Istočnoj Slavoniji osećaju prepušteni sa strane. Jer iz Istočne Slavonije može doći novih 100 hiljada izvan granice. Ako podignemo stepen borbene gotovosti, onda ćemo odvratanje od agresije i ići ka mirnom rešenju.

Još jednom ponavljam, pošto sam ja na čelu štaba da nijedan od ovih komandanata neće uraditi ništa bez odluke ovog Vrhovnog saveta, sem ako ne bi bila ugrožena direktno i napadnuta. Jer, onda nemamo vremena da čekamo odluku, nego u skladu sa Ustavom vršimo svoju ulogu.

Toliko.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je dobro. Mi smo tražili da vidimo sastav - komandante armija i vidova. To je kompetentno.

ZORAN LILIĆ:

Hvala!

Da li još ko želi reč? (Ne želi).

Mislim da je cilj ovog sastanka Vrhovnog štaba odbrane u proširenom sastavu bio, pre svega, da se postigne stavova političkog i vojnog rukovodstva SR Jugoslavije oko osnovnih državnih interesa i oko osnovnih ciljeva države.

Mislim da se svi slažemo sa diskusijom predsednika Miloševića i predsednika Bulatovića. Nema razlike u pogledu između političkog i vojnog rukovodstva.

Molim samo da ponovim neke stvari, da ponavljam sve što su rekli predsednik Milošević i potpredsednik Bula-tović. Smatraju da su to jedinstveni stavovi!

Molim da još jednom istaknem da vi, naj-odgovorniji, ne smete da podlegnete kao i do sada na provokaciji, kao spoljnih faktora, tako i unutrašnjim faktori- lja, kojih ima i kod nas i u Republici Srpskoj.

Naš osnovni interes je da sačuvamo i sigurnost naših građana, što je naša ustavna obaveza. Nismo pomogli našim izbeglicama iz RSK, nakon nesretnih, nezamislivih i sramnih odluka rukovodstva RSK - da se vojna akcija povuče sa prostora RSK, praktično bez otpora i žrtava.

Rukovodstvo RSK je odbilo mir i pregovore, iako su to tražili i no- rovat- no pod pritiskom rukovodstva Republike Srpske, i izabrali rat. Oni su očekivali i pokušavali da nas i vas uvuku u rat. Nismo imali i sa čime i sa kime, nismo imali vremena, obzira na to da su vodili odbranu RSK! Mislim da niko nema pravo da kaže da niti jedan podanik, niti jedan život iz SRJ, radi ostvarenja nečijih ciljeva koji su krajnje nerazumni.

Ono što je na diplomatskom planu urađeno je najviše zahvaljujući angažovanju predsednika Miloševića i svih struktura iz Republike Srbije, Republike Crne Gore i Republike Jugoslavije.

U SRJ i najodgovornije starešine i najodgovornije političko rukovodstvo SR Jugoslavije, Republike Srbije i Republike Crne Gore, moramo imati jedinstveni stav. To je osnovni zaključak Vrhovnog saveta odbrane: ne dozvoljavati SR Jugoslavije u rat, sačuvati bezbednost naših građana, stvoriti uslove za političko-diplomatsko rešenje ukupne krize.

Molim vas da to imate u vidu pri donošenju odluka iz vaše nadležnosti.

Pokušaj uvlačenja SR Jugoslavije u rat i destabilizacija su upravo put u konačan poraz i realne cilje- va koji nisu u interesu naših građana.

Ukoliko SR Jugoslavija bude direktno uključena u rat, sigurno je da ćemo preduzeti sve mere za odbranu, i iskoristiti sve postojeće resurse u SRJ kako bismo realizovali našu osnovnu obavu: sačuvati integritet i suverenitet SRJ.

Mislim da možemo doneti jedan jedinstven
 zaključak:

Suština predloga i zaključaka koje je
 Kovačević, ispred Kolegijuma Generalštaba, mislim da su
 jasni i ljuvi. Ovde ne želim pojedinačno da ponavljam svaki
 detalj. Mi ćemo imati posebnu sednicu Saveta i sve ćemo to
 razmatrati.

Deo koji se odnosi na finansijsko-materijalno
 pitanje, kako je rekao i predsednik Savezne vlade, biće
 predloženo na Saveznoj vladi, u skladu sa ekonomskim mogućnostima.
 Siguran sam da ste i sami svesni da se više sredstava
 Jugoslavije može ostvariti jedino većim materijalnim
 i to jedino u miru.

Prema tome, budite sigurni da ćemo predložiti
 da se jača borbena gotovost Vojske Jugoslavije, u skladu
 sa mogućnostima.

Kao što je predsednik Milošević rekao, treba
 uraditi na diplomatskom planu da se postigne mir i pre
 ostvari osnovni cilj.

Ali, vi morate voditi računa o svima koji
 ne žele dobro ovom narodu i Vojsci Jugoslavije.

Zaključujem sednicu Vrhovnog saveta ovoj temi.

(Sednica završena u 15 sati).